

Oceani na robu preživetja

Oceani prekrivajo 71% vse Zemljine površine. Ker so tako prostrani, večina ljudi misli, da so posebno pripravljeni za to, da jih izkoriščamo ne gleda, ali gre za odlaganje odpadkov ali izkoriščanje oceanov kot naravnega vira hrane in rudninskih snovi. Ni tako. Že zdaj lahko vidimo posledice, ki jih je povzročil človek s prekomernim ribarjenjem, kemičnim onesnaževanjem in uničevanjem obalnih območij, nekoč bogatih z morskovo favno in floro.

Greenpeace je naravovarstvena organizacija, ki že leta stoji ob strani oceanom v njihovem boju s krutim človekom. Začelo se je pred skoraj tridesetimi leti (1971), ko je skupina privrženec narave odplula na majhni stari zarjaveli ladjici na Aljasko, da bi preprečila jedrske poskuse. Od takrat dalje je Greenpeace napredoval. Njihove bele ladje z napisom

»Greenpeace« plujejo na vse konce sveta, da bi preprečile katastrofo, ki jo povzroča človek s svojim brezglavim onesnaževanjem.

Kemično onesnaževanje

V sedemdesetih so se zdeli svetovni oceani za industrijo in nekatere države priročna smetišča, pozabljena in skrita pred očmi širše javnosti.

Od sedemdesetih dalje pa se javno in politično mnenje o onesnaževanju morij in oceanov spreminja. Mnoge države se strinjajo, da se morajo same spopasti s svojim problemom odpadkov, ne pa jih enostavno skriti pogledu na dnu oceana.

Takšen pogled na naravovarstveno in industrijsko politiko je kmalu dobil podporo v svetu. Da bi imeli nad odlaganjem odpadkov v oceane kontrolo, oziroma, da bi poskušali ustaviti onesnaževanje oceanov, se je ta problem znašel med vrsticami Londonske in OSPAR-ske konvencije. Skozi ta dva sporazuma se države podpisnice lahko kaznuje zaradi odlaganja radioaktivnih ali kakršnih koli drugih odpadkov v morje.

PODPISNICE OSPAR-ske KONVENCIJE:

Afganistan	Antigua	Argentina	Avstralija
Belorusija	Belgija	Brazilija	Kanada
Cape Verde	Čile	Kitajska	Costa Rica
Cote d'Ivoire	Hrvaška	Kuba	Ciper
Danska	Dominikanska rep.	Egipt	Finska
Francija	Gabon	Nemčija	Grčija
Gvatemala	Haiti	Honduras	Madžarska
Islandija	Irska	Italija	Jamajka
Japonska	Jordanija	Kenija	Kiribati
Libija	Luksemburg	Malta	Mehika
Monako	Maroko	Nauru	Nizozemska
Nova Zelandija	Nigerija	Norveška	Oman
Panama	Papua Nova Gvineja	Filipini	Poljska
Portugalska	Ruska federacija	Sveta Lucija	Sejšeli
Slovenija	Salomonovi otoki	Južna Afrika	Španija
Suriname	Švedska	Švica	Tunizija
Ukrajina	Združeni Arabski emirati	Velika Britanija	Združene države Amerike
Vanuatu	Jugoslavija	Zair	Hong Kong

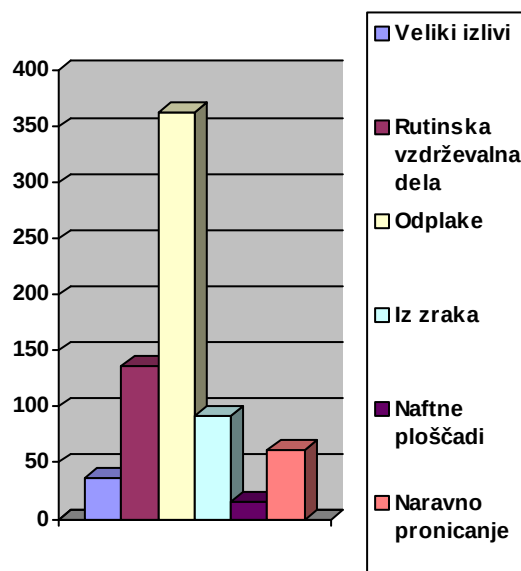
Olje in nafta

Ko pride do mešanja nafte in vode, oceani trpijo mnogo bolj, kot pri bolj kot ne redkih katastrofalnih izlivih. Te katastrofe sicer odmevajo v javnosti, toda med tem tiho steče v morja na milijone litrov olja in nafte, ki končajo v oceanih, večinoma ne po nesreči.

Veliki izlivi	37
Rutinska vzdrževalna dela	137
Odplake	363
Iz zraka	92
Naftne ploščadi	15
Naravno pronicanje	62

Graf prikazuje koliko milijonov litrov nafte in olja iz različnih virov se letno steče v oceane.

Odpadno motorno olje ponavadi konča v ceveh za odplake. Povprečna menjava avtomobilskega olja lahko kontaminira milijon litrov čiste vode. Veliko industrijskega olja pride skozi odtoke v morje. Vsakoletne odplake olja iz 5 milijonskega mesta se lahko primerjajo z razlitjem nafte iz velikega tankerja.

RUTINSKA VZDRŽEVALNA DELA – 137 milijonov litrov letno

Vsakoletno čiščenje rezervoarjev za nafto in ostalih ladij spusti v oceane 137 milijonov litrov nafte.

IZ ZRAKA – 92 milijonov litrov letno

Od industrije in avtomobilov onesnažen zrak odloži na tone ogljikovodika v oceane vsako leto. Ti ogljikovodiki pridejo v oceane z dežjem in ostalimi padavinami.

NARAVNO PRONICANJE – 62 milijonov litrov letno

Nekaj naftega onesnaženja je naravnega. Oceansko dno namreč rahlo prepušča nafto v vodo.

VELIKI IZLIVI – 37 milijonov litrov letno

Komaj okrog 5 procentov nafte v oceanih zakrivijo večje nesreče s tankerji, vendar en tak velik izliv lahko uniči življenje v morju.

VRTANJE NA NAFTNIH PLOŠČADIH – 15 milijonov litrov letno

Vrtanja na naftnih ploščadih lahko sodelujejo pri onesnaževanju oceanov, vendar le zaradi nepazljivosti ali dotrajanih naprav. Hujši problem predstavljajo opuščene naftne vrtime na dnu oceanov in opustele naftne ploščadi.

Nepravilno so relativno majhni deleži n...
 e, so lahko uničujoči. En sam izliv...
 ode kot drugod. Koralni grebeni ir...
 eščene...

o
n

zročij 3

tem ko se potapljajo njihovo
oltnejo.

Cetudi ob izlivu nemu...
 in jih tamkajšnji prebiv...
 Ribe izpostavljene naf...
 Leta 1986 je v Panami...
 pozneje se bili sedime...
 Da bodo mangrove na...

njem so posledice katastrofalne
mного let.

žitja povzročajo bolezni jeter.
 katastrofalnega izliva nafte. Pet let
 ži in nasičeni s toksičnim oljem.
 e lahko traja tudi 50 let.

2

Greenpeace occupy disused oil platform
to stop Shell from dumping it at sea.
©Greenpeace April 1995

vešč...

5

žbe poskušajo čimbolj zreducirati...
 tion) je skupina pri Združenih nar...
 ventivi onesnaževanja že od leta 19...
 oklicnih skupin, ki so prve na me...

ga onesnaževanja zahteva posebne varnostne ukrepe na
 tankerjih in natančno določa, kako morajo biti tankerji grajeni, da so varni za
 plovbo v vsakršnih razmerah.

Več kot pol 1,3,4 – delujoče naftne ploščadi v Severnem morju

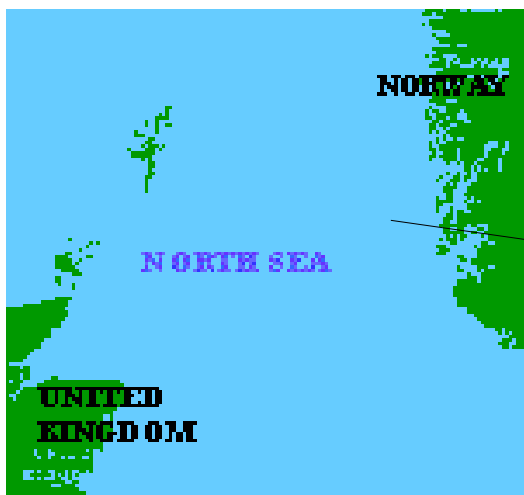
avtomobilil 2 – Shellova opuščena naftna ploščad

Pod sponzo 5 – opuščena naftna ploščad sidrana v fjordu

iklira.

negativnih
odpadno olj,

ričujejo,

Področje, kjer se nahaja
največ naftnih ploščadi
(delujočih in opuščeni).

Radioaktivni odpadki

Čeprav je odlaganje radioaktivnih odpadkov v morje (iz ladij, letal in ostalih struktur, ki jih je na morju ustvaril človek) prepovedano z Londonsko in OSPAR-sko konvencijo, se to rutinsko odlaganje še vedno nadaljuje v La Hagueu (Francija), Sellafieldu (Nova Anglija) in Dounereyu (Severna Škotska) in povzroča veliko uničenje naravnega okolja.

Francija in Velika Britanija sta končno začeli spoznavati, da takšna dejanja ne vodijo več nikamor. Na nedavnem sestanku z OSPAR-sko komisijo sta se obe državi strinjali, da je treba te odpadke spraviti iz morskega dna in jih varneje deponirati ali uničiti.

Greenpeace activists protest the Russian nuclear dump ship TNT 27 in the sea of Japan

©Greenpeace/Looney

October 1993

Kiti – pobijanje se nadaljuje

Lov na kite v komercialne namene je eden najbolj krutih načinov pobijanja živali, ki vodi do skorajšnjega izumrtja mnogih vrst kitov.

Greenpeaceu je pred leti uspelo urediti zatočišče za kite na Antarktiki in prepričati države, da podpišejo sporazum o lovu na kit, toda pobijanje se nadaljuje.

Ob izginotju ene same vrste živih bitij v morju se namreč življenjski pogoji za druga bitja toliko spremenijo, da lahko to pomeni katastrofo.

Navkljub vse bolj številčnim nasprotnikom lova na kite in mednarodnem sporazumu o kitolovu, obe, Norveška in Japonska še vedno pobijata v komercialne namene. Norveška sploh ne skriva, da krši sporazum o kitolovu, medtem ko Japonska lovi kite »v znanstvene namene«.

Takšno pobijanje kitov je odraz pohlepa in krutosti, brez občutka zaščite in ohranitve večih vrst kitov, ki izumirajo.

Dobiček od mednarodnega prekupčevanja s kitovim mesom in vsemi drugimi produkti je povezano z ilegalnim prekupčevanjem.

Obe državi trenutno lovita kite vrste mink, najmanjše od velikih vrst kitov.

Minki, čeprav so večji od slonov, so bili premajhni za kitolovce vse do sedemdesetih, ko je večina kitov bila zdesetkana v komercialne namene.

7 December 1998
Greenpeace activist on anchor of the Japanese whaling catcher boat 'Kyo Maru N° 1'
© Greenpeace / Dostane

Minke whale being hauled into the Japanese factory ship Nisshin Maru in the Southern Ocean
Photo Greenpeace / Robin Culley 1992

25.maj, 1999

GRENADA, Južna Amerika – Ena zadnjih držav, ki je imela dobiček z lovljenjem kitov, je bila prisiljena podpisati listino, ki napoveduje konec kitolovu. Državniki so bili prisiljeni storiti ta pomemben korak za okolje zaradi državljanov, ki so se odkrito uprli takemu načinu zaslužka in podprli Greenpeace z večino glasov na glasovanju.